

P Á L Y A M Ű

a Zalaegerszegi Törvényszék Büntető Kollégiuma

kollégiumvezetői álláshelyére

benyújtott pályázathoz

I. Bevezetés

A Zalaegerszegi Törvényszék Büntető Kollégiuma kollégiumvezetői állásának betöltésére az Országos Bírósági Hivatal Elnökének 369.E/2020. (IX.30.) OBHE határozatával kiírt pályázati felhívás és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 130. § (3) bekezdése írtak alapján a pályaműnek a kollégium működésével kapcsolatos hosszú távú tervekről és azok megvalósításának ütemezéséről kell szólnia.

Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke 2015. február 1. napjától hat évre a Zalaegerszegi Törvényszék Büntető Kollégiuma vezetőjének nevezett ki. A mandátum lejártával – részben számot adva kollégiumvezetői tevékenységről is, – e tisztséget ismét megpályázom. Szükségnek tartom azonban előrebocsátani, hogy a kollégiumvezetői kinevezés jogszabályban meghatározott teljes tartamának kitöltése részemről nem lehetséges, mert az esetleges kinevezést követő valamivel több, mint három év elteltével az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltöm. Pályázatom megírására az sarkallt, hogy kellő lendületet érzek magamban a kollégiumvezetői tevékenység kihívásainak való megfelelésre, a közel hat éve megkezdett szakmai igazgatási feladatok további tisztességes ellátására.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLX. törvény /Bsz./ 154-155. §-a meghatározza a kollégium, mint szervezeti egység működését, a 124. § a kollégiumvezetői feladatokról szól. Az Országos Bírósági Hivatal Elnökének a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI.30.) utasítása, illetve a Zala megyében működő bíróságok Szervezeti és Működési Szabályzata is rögzíti a kollégium és a kollégiumvezető feladatkörét. A jogi szabályozás és a belső normák szöveg szerinti felhívásától eltekintek, miután az abban leírtak a szakmai kollégium, illetve a kollégiumvezető mindennapos tevékenységének része, és a terveim megfogalmazásában azok mindegyike benne rejlik.

Pályaművemben a fenti jogi normák és szabályozók, az Országos Bírósági Hivatal Elnökének stratégiai céljai, a Zalaegerszegi Törvényszék Elnökének közép- és hosszú távú céljai szem előtt tartásával fejtem ki a kollégium működésével kapcsolatos elképzeléseimet, melyek megfogalmazásában kollégiumvezetői kinevezésem óta eltelt idő tapasztalataira is támaszkodom.

II. A Zalaegerszegi Törvényszék büntető ügyszakának jellemzői /létszámadatok, ügyforgalom/

Terveim bemutatása előtt szükségesnek tartom a **Zalaegerszegi Törvényszék Büntető Kollégiuma** jelenlegi működésének rövid ismertetését. A büntető bírók, az őket segítő igazságügyi alkalmazottak tevékenysége bemutatása mellett a büntető ügyszak ügyforgalmáról, annak jellemzőiről is szót kell ejteni e körben.

A Zalaegerszegi Törvényszék Büntető Kollégiumának jelenleg 12 tagja van: 6 állandó tag, a törvényszéken szolgálatot teljesítő bíró és 6 járásbíróági bíró tag. A kollégium választott tagjai közül 3 a Zalaegerszegi Járásbíróság, 1-1 pedig a Keszthelyi, a Nagykanizsai, illetve a Lenti Járásbíróság bírāja, így minden zalai járásbíróság képviselteti magát a kollégiumban az Országos Bírószáki Hivatal Elnökének 4/2013. (X.10.) OBH Elnöki ajánlásában foglaltaknak megfelelően.

A **Zalaegerszegi Törvényszék büntető ügyszakában** hat törvényszéki bíró – három tanácselnök – ítélezik és kettő hosszabb távon kirendelt járásbíróági bíró, akik a Zalaegerszegi Járásbíróság bírái. A törvényszéki **elsőfokú büntetőügyek** intézését alapvetően egy törvényszéki bíró végzi. Kizárása vagy a munkateher kiegyenlítése érdekében a többi törvényszéki bíróra is kiosztásra kerülhet elsőfokú ügy az ügyelosztási rendben meghatározottak szerint. Jellemzően a legfiatalabb tanácselnök és jómagam veszünk részt az elsőfokú ügyek elbírálásában, valamint a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények törvényben meghatározott tanácsának alakítása során is e személyi kör a meghatározó.

A törvényszéki **másodfokú büntetőügyek** elbírálását a két hosszabb szolgálati idővel rendelkező tanácselnök vezette tanács látja el, akik előre meghatározott beosztás szerint vezetnek a tanácsot és egymásnak is adnak elő. A tanács változó összetétellel működik. Előadóként a rövidebb szolgálati időjű tanácselnök, a járásbírószágról már huzamosabb ideje kirendelt bíró, a törvényszék elnöke, és fél referádára kirendelt járásbíróági bíró jár el, valamint jómagam.

A 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról /Be./ kizárásra vonatkozó szabályai okán havi beosztásban történik a tanács összetételének meghatározása.

A **büntetés-végrehajtási bírói feladatokat** fél referációjában a Zalaegerszegi Járásbíróság bíróját látja el, aki igazgatási feladatokkal megbízott. Távolléte vagy kizárása a törvényszéken ítélező valamennyi bíró büntetés-végrehajtási bírói feladatokra kijelölését és eljárását igényli.

A büntetés-végrehajtási ügyek intézésében – saját hatáskörben egy bírósági titkár jár el.

A törvényszéki ítélezési, döntési tevékenységet 8,5 **igazságügyi alkalmazott** segíti: irodavezetők, jegyzőkönyvvezetők, írnokok. Az alapvetően elsőfokú ügyekben jegyzőkönyvet vezető tisztviselő ügyintézői feladatokat is végez, de fontos szerepe van a büntető leíró iroda munkájának szervezésében és a távmeghallgatásokkal kapcsolatos tárgyalótermi foglalások körében.

A **Zalaegerszegi Járásbíróságra** beosztott büntető ügyszakos bírák száma 7 /egy bíró egyben a járásbíróság elnöke, egy csoportvezető/. A fentebb vázolt kirendelésekből következően ténylegesen öt bíró ítélezik, akik közül az egyik bíró fő tevékenysége a megye egész területére kiterjedően a nyomozási bírói hatáskörbe tartozó ügyek elbírálása. Ugyanezen bíró a régió területén európai szaktanácsadói feladatokat is ellát.

Öt titkár e járásbíróságon részben szabálysértési ügyekben jár el.

A büntető ügyszakos bírók, titkárok mellett részben önálló feladatokat is ellátva 1 ügyintéző és további 12 igazságügyi alkalmazott dolgozik.

A **Nagykanizsai Járásbíróságon** öt büntető bíró ítélezik, de közülük kerül ki a járásbíróság elnöke, és elnökhelyettese is. Ez év tavaszán és most ősszel is saját ítélező tevékenység részbeni megtartása mellett 1-1 büntetőbíró 3-3 hónapra, a szakmai fejlődés előmozdítása érdekében kirendelést nyert a törvényszékre.

Két titkár végez a büntető ügyszakban tevékenységet részben, míg egy ügyintéző részben önálló hatáskörben jár el, nyolc igazságügyi alkalmazott segíti a büntető ügyszak munkáját.

A **Keszthelyi Járásbíróságnak** három büntető ügyszakos bíróját van, egyikük a járásbíróság elnöke. Három titkár, öt igazságügyi alkalmazott végez a büntető ügyszakhoz kapcsolódó tevékenységet.

A **Lenti Járásbíróság** elnöke egyben az egyetlen büntető bíró is a járásbíróságon, hat igazságügyi alkalmazott segítségével.

Fontos tényező, hogy **Zala megyében** valamennyi, az összesen **22 büntető bíró határozatlan időre kinevezett** már legalább évtizedes bírói szolgálati idővel, de tíz bírónak a negyedszázadot is elérte ítélkező tevékenységének időtartama.

A **szabálysértési ügyintézés** körében e pályázat megírásakor következett be fontos változás. 2015. évtől a 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről 42. § (5) bekezdésére figyelemmel titkárok, és alapvetően a központi szabálysértési bíróság eljárásának rögzítése mellett a Zalaegerszegi Járásbíróság titkárai jártak el ez ügyekben.

A büntető- és szabálysértési ügyérkezés alakulása, a tényleges titkári létszámhelyzet változása, az arányos munkateher biztosítása szükségessé tette a központi szabálysértési bíróság megszüntetését, amely egyben a járásbíróságok ügyelosztási rendjének módosítását is hozta magával, azzal, hogy a szabálysértési ügyek intézésében bírák is részt vesznek.

A járásbíróságokon valamennyi büntető bíró mellett **jegyzőkönyvvezető** látja el a büntetőeljárási törvényben kötelezően előírt jegyzőkönyvvezetői munkát a leírási feladatokkal együtt.

Jelenleg büntető ügyszakban csak egy **fogalmazó** beosztott, aki a törvényszéki elsőfokú ügyek elbírálása körében szerez tapasztalatot.

Az ügyérkezés jellemzői bemutatásánál a 2019. évi kollégiumvezetői beszámolómban írt és 2018. és 2019. évre vonatkozó ügyforgalmi adatokat, illetve 2020. január 1. napjától 2020. szeptember 30. napjáig statisztikailag kimunkált ügyforgalmi adatokat veszem számba.

Ügyforgalom alakulása – járásbíróságok /büntető/

	Zalaegerszegi Járásbíróság		Nagykanizsai Járásbíróság		Keszthelyi Járásbíróság		Lenti Járásbíróság	
	Peres	Nem-peres	Peres	Nem-peres	Peres	Nem-peres	Peres	Nem-peres
Érkezett ügyek								
• 2018.	259	782	260	467	163	374	69	114
• 2019.	272	966	256	523	129	400	59	113
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	186	737	162	514	113	374	37	114
Befejezett ügyek								
• 2018.	356	782	334	453	197	374	88	117
• 2019.	249	982	259	519	130	397	64	123
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	180	710	151	488	108	371	28	91
Folyamatban maradt								
• 2018.	138	55	106	42	49	17	18	12
• 2019.	106	35	103	46	48	20	13	2
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	109	66	115	71	53	23	22	25

Ügyforgalom alakulása – járásbíróságok /szabálysértés/

	Zalaegerszegi Járásbíróság		Nagykanizsai Járásbíróság		Keszthelyi Járásbíróság		Lenti Járásbíróság	
	Peres	Nem-peres	Peres	Nem-peres	Peres	Nem-peres	Peres	Nem-peres
Érkezett ügyek								
• 2018.	298	5719	277	10	123	15	85	0
• 2019.	376	5085	251	8	89	10	63	7
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	297	4412	214	0	98	0	99	0
Befejezett ügyek								
• 2018.	289	5708	275	11	147	19	96	0
• 2019.	396	4953	249	5	92	9	72	0
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	294	3850	215	0	89	0	91	0
Folyamatban maradt								
• 2018.	63	735	27	0	12	0	24	0
• 2019.	55	855	29	3	9	1	15	7
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	59	1416	31	0	19	0	30	0

Ügyforgalom alakulása – Zalaegerszegi Törvényszék elsőfok /büntető és bv./

	Büntetőügyek		Büntetés-végrehajtási ügyek
	Peres	Nemperes	
Érkezett ügyek			
• 2018.	22	40	644
• 2019.	16	124	1044
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	8	102	767
Befejezett ügyek			
• 2018.	20	37	616
• 2019.	17	126	1015
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	8	102	791
Folyamatban maradt			
• 2018.	12	3	66
• 2019.	11	1	158
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	11	1	124

Ügyforgalom alakulása – Zalaegerszegi Törvényszék másodfok /büntető/

	Büntetőügyek	
	Peres	Nemperes
Érkezett ügyek		
• 2018.	174	303
• 2019.	145	282
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	65	117
Befejezett ügyek		
• 2018.	203	300
• 2019.	153	290
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	72	220
Folyamatban maradt		
• 2018.	27	42
• 2019.	19	18
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	12	15

Ügyforgalom alakulása – Zalaegerszegi Törvényszék másodfok /szabálysértés/

	Szabálysértési peres ügyek
Érkezett ügyek	
• 2018.	32
• 2019.	20
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	12
Befejezett ügyek	
• 2018.	35
• 2019.	18
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	14
Folyamatban maradt	
• 2018.	0
• 2019.	2
• 2020.01.01.- 2020.09.30.	0

A **2020. évre** vonatkozó időarányos adatokból az látható, hogy a **peres ügyérkezés** – a Keszthelyi Járásbíróság kivételével – **2019-hez képest valamelyest csökkenni fog**, a nemperes ügyek száma érkezése előre láthatóan növekszik. Ez nyilvánvalóan a büntetőeljárás szabályainak a veszélyhelyzetre és a járványügyi készültségre tekintettel változó, a büntetővégzés meghozatalára vonatkozó szabályai kiterjesztésének tudható be.

Szabálysértési ügyek körében a nemperesek száma kiemelkedő a Zalaegerszegi Járásbíróságon, melynek arányos eloszlása várható a központi szabálysértési bíróság megszüntetésével.

A **törvényszéki elsőfokú ügyek** körében azonban az elektronikus ügyintézéshez kapcsolódó **téves küldések** eredményezték nagyrészt a **nemperes ügyek aránylag magas** és ez évben is emelkedést mutató **számát**.

A **törvényszék másodfokú ügyei** tekintetében folytatódik az **ügyszám csökkenése** minden területen, mely valószínűleg a büntetőeljárás változó szabályaival – elsősorban az előkészítő ülésen előterjesztett ún. mértékes indítvánnyal és a tárgyalásról lemondás lehetőségével hozható kapcsolatba. A járásbírókhoz mérten aránylag nagyobb ügyszámcsökkenés az elsőfokú ítélezés elfogadottságát is tükrözi.

A **büntetés-végrehajtási ügyek** száma alakulásában a tavalyi évhez képest jelentős változás **az érkezett ügyek csökkenése** terén várható, az ügyfeldolgozás az előző évek tempója szerinti.

Az ügyforgalmi adatokra vonatkozó havi statisztikai adatszolgáltatásból megállapítható, hogy a járásbírók az előttük folyó ügyek kb. 90 %-át egy éven belül fejezik be. Két éven túl 2019. év végén 9 ügy volt folyamatban, 2020. szeptember 30. napján 11.

Törvényszéki első fokon az egy éven belül befejezett peres ügyek aránya évek óta 75 % körül mozog. Két éven túli ügy 2 /2019. december 31-én 1/.

Másodfokon az ügyek 98-99 %-a hat hónapon – ez évben már leginkább három hónapon – belül befejezést nyer.

Az ítélezés színvonalát a hatályon kívül helyezett ügyek számának alakulása és a rendkívüli perorvoslatokban hozott érdemi döntések is mutatják. 2016. évtől a hatályon kívül helyezett ügyek száma folyamatosan csökken /2019. évben 7, 2020. évben ezidáig 3 peres ügyben hozott a törvényszék másodfokú tanácsa hatályon kívül helyező végzést, törvényszéki elsőfokú ügyben hatályon kívül helyezés nem történt 2017. év óta./

A Kúria felülvizsgálati indítvány tárgyában ez évben mindösszesen 1 ügyben 1 vádlottra nézve helyezte hatályon kívül a törvényszék másodfokú határozatát.

III. A kollégium működésével kapcsolatos tervek

III/1. Az ítékezés időszerűsége – magas színvonalú ítékezés – arányos munkateher

„A bíróságok alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék – a független bírák időszerűen és magas szakmai színvonalon ítékezzenek.”

Magyarország Alaptörvénye, a bírák jogállásáról szóló sarkalatos törvény egyértelműen rögzíti a bírói függetlenséget, melyre a bírói eskü is kötelez. A bíró csak a törvénynek alárendelt, és döntéseit legjobb tudása és lelkiismerete szerint kell meghozza. Mindemellett kiemelkedő az időszerű ítékezés követelménye is. Elvárt, hogy az ügyek ésszerű időn belül fejeződjenek be. Ez nemcsak társadalmi elvárás a büntetőügyek körében, hanem a sértettek, de gyakran a terheltek érdeke is. A büntetési célokat legjobban érvényesíteni tudó, az elkövetéshez a lehető legközelebbi döntés a jó döntés, és maga a bíró sem veszíti el érdeklődését az ügy iránt.

Kiemelem, mint ahogy már hivatkoztam rá, hogy kollégáim mindegyike nagy tapasztalattal rendelkező bíró, az eljárási törvényekben és a hozzá kapcsolódó jogszabályokban, de az iratkezelés szabályaiban írtak szem előtt tartásával járnak el. A **büntetőeljárás változó szabályai** ugyanakkor **nagy kihívást jelentettek**. A gyorsítást szolgáló változásoktól való kezdeti idegenkedést követően, felismerve a célszerűségi indokokat és azt a lehetőséget is, hogy a bonyolultabb, időigényes ügyekre ezáltal jobban lehet koncentrálni, mára bekövetkezett a szemléletváltás, és a gyorsítást célzó eljárási lehetőségeket változatlanul törvényes keretek közt, de bátran alkalmazzák.

A **Covid-járvány újabb kihívások elé állította a bírói kart**, ami elsősorban nem az anyagi, hanem az eljárási szabályok speciális, a veszélyhelyzet, illetve a járványügyi készültség időtartama alatt alkalmazandó változást jelent. A már elfogadott, de hatályba még nem lépett módosítások is az eljárási szabályok folyamatos tanulását, készségszerű alkalmazását igénylik.

A 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról hatályba lépését megelőzően a regionális képzések megszervezése, és abban aktív oktatói szerep terén szerzett tapasztalataim, a kapcsolódó és egyéb témakörben szervezett **oktatások, a jogértelmezést segítő szakmai értekezletek, szakmaközi konzultációk** megadják az alapot a további szükséges tudásmegosztás legalkalmasabb módja aktuális kialakításának. A jogszabály változások folyamatos figyelemmel kísérése, és ennek közvetítése a kollégák felé elengedhetetlenül szükséges. A jogalkalmazás körében felmerülő értelmezési kérdések megvitatását a kollégium keretein belül, de minden kolléga aktív részvételével változatlanul szükségesnek tartom. E téren kiemelten számítok a tanácselnökök és a Zalaegerszegi Járásbíróság Csoportvezetőjének eddig is jellemző aktivitására. A nyitva maradt kérdéskörökben a Pécsi Ítéltábla, és illetékességi területén működő törvényszékek Büntető Kollégiumai, illetve a Büntető Kollégiumvezetők Országos Értekezlete véleményének kikérését és álláspontjának közvetítését is folytatni kívánom. A személyes konzultációnak is jelentőséget tulajdonítok, ezért – ahogy eddig is, – kész vagyok a bírói függetlenségbe való beavatkozás nélkül bármely szakmai kérdés megbeszélésére.

Kollégiumvezetőként továbbra is egyik legfontosabb feladatnak érzem a hatályon kívül helyezett ügyekből levonható következtetések kollégák elé tárását, de a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott, elsősorban törvényszékünket érintő érdemi határozatainak megállapításai figyelemmel kísérését és erről való tájékoztatást. Ugyanígy nem lehet elmenni az alkotmányjogi panaszok tárgyában hozott döntések mellett sem, itt nyilván az elvi jelentőséggel bíró Alkotmánybírósági Határozatok hangsúlyosak.

A lényegében egy tanácsban való eljárás az **egységes jogértelmezést** segíti. A törvényszék büntető ügyszaka munkájának értékelése folyamatosan megkívánja az ellentétes joggyakorlat kialakulásának megelőzését, ennek a fentebb taglaltakon kívül eszköze a Kúria jogegységi határozatainak, kollégiumi véleményeinek megismerése, és a kollégák figyelmének azonnali felhívása.

Az anonim határozatok megismerése minden kolléga számára adott, így egyedi ügyben való döntések során is e rendszernek a használatát szorgalmazom.

A magas színvonalú ítélkezés egyik alapja lehet az egyes jogintézmények kapcsán tartott központi **oktatásokon** való részvétel szorgalmazása a kollégák körében, mert az ország különböző bíróságairól érkező bírók eszmecseréje, majd a megszerzett ismeretek kollégiumi oktatáson való átadása az egységes jogalkalmazást segíti elő a kollegiális kapcsolatok bővítése mellett.

A **kollégiumvezető feladatai** körében meghatározott, az Igazgatási Szabályzatban egyértelműen rögzített kötelezettség az **ügyek időszerűségének ellenőrzése**. Az elintézetlen ügyek listájának figyelemmel kísérése, a havi ügyforgalmi adatok alakulásának nyomon követése, a két éven túli ügyek rendszeres vizsgálata elengedhetetlen. A BIIR program lehetőségeit eddig is kihasználtam az időszerűség ellenőrzésére. Az adatok teljeskörűsége konkrét aktavizsgálat nélkül is lehetőséget ad az ügyfeldolgozás menetének, az egyes eljárási szabályok betartásának figyelemmel kísérésére, mely szükség esetén beavatkozást, ha mást nem, figyelemfelhívást tesz szükségessé.

Az Országos Bírósági Hivatal Elnökének 2020.OBH.XX.G.11. számú körlevelében írt, az **elhúzódó pertartamú ügyek számának csökkentése** érdekében hozott intézkedése az amúgy is meglevőnél nagyobb figyelmet fordított a 2 éven túl folyamatban levő ügyekre. Zala megyében a büntetőbírák kezén 2018. év végén 14, 2019. év végén 10, 2020. szeptember 30. napján 13 ügy volt két éven túl folyamatban. Az érintett ügyekben a bírói függetlenséget nem érintő szakmai segítség álláspontom szerint új, az eljárás befejezését segítő szempontokat hozhat felszínre. Bíró kollégáim az ilyen irányú „mentorálás”-t elfogadják.

Az időszerű ítélkezés egyik alapvető feltétele az **arányos munkateher**.

A **járásbíróságok** tekintetében a büntető ügyek száma alakulását folyamatosan figyelemmel kísértem, elsősorban az egy tárgyaló bíróra vetített ügyszámot. 2020. évben észlelhető volt bizonyos aránytalanság a Zalaegerszegi Járásbíróság terhére, melyet a törvényszék elnöke felé jeleztem. Súlyosbította a helyzetet, hogy a titkári leterheltség okán a szabálysértési ügyek időszerű intézésének követelményére tekintettel a bírák a szabálysértési ügyintézésben is részt vállaltak, részt vettek.

A törvényszék elnökének a központi szabálysértési bíróság megszüntetésére vonatkozó intézkedése a járásbíróságok közötti munkateher arányosítását teszi lehetővé. Ugyanakkor feltétlenül **szükségesnek látom folytatni** a havi bírói munkateher figyelemmel kísérését, mert hónapok távlatában az esetleges aránytalanságok megállapíthatók, és a szükséges intézkedések érdekében fontosnak tartom a törvényszék elnöke fele való jelzést. /A titkári munkateher az ügyelosztási rend változása folytán büntető ügyszakban jelentőséggel előre láthatóan nem bír./

Járásbíróságon belül az ügyelosztási rendek biztosítják az arányosságot. A Nagykanizsai és a Keszthelyi ügyelosztás alapvetően automatizmusra épül és az ügyek súlyszámait is korrekciós tényezőként veszi figyelembe. A Zalaegerszegi Járásbíróságon az automatizmus mellett részbeni specializáció figyelhető meg. Az ügyelosztás rendjének alakulása kollégiumi véleményezést igényel. /A Lenti Járásbíróság egyetlen bírója minden, a hatáskörébe és illetékessége alá tartozó ügyben eljár./

A két éven túli ügyek kollégiumvezető általi rendszeres vizsgálata az automatikus, a súlyszám korrekciójával élő ügyelosztási rend mellett is mutathat egyéni bírói leterheltséget, melynek megoldására elengedhetetlennek tartom a járásbíróságon ügykiosztást végző vezetővel való konzultációt. /Megjegyzem: az előkészítő ülés jogintézménye számomra megkérdőjelezi a jelenlegi súlyszámrendszer arányosításra való alkalmasságát./

A törvényszéki büntető ügyszakban az arányos munkateher mérése nehezebb kérdés.

Az **elsőfokú büntetőügyek**ben való eljárást változatlanul – az ügyek számára is tekintettel – a jelenleg is ezen ügyeket elbíráló bíróra tervezem kiosztani. Természetesen kizárás vagy egyéb akadályoztatás /akár nagy munkateher okán/ esetén az ügyelosztási rendben meghatározottak szerinti a szignálás.

Új kihívás a **gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények** tanácsban való elbírálásának követelménye. 2018. július 1. napjától – a Be. hatályba lépésétől közel 2 éven át ilyen tárgyú ügy nem érkezett, jelenleg viszont 3 van folyamatban. E tendenciára a jövőben számítani kell. Törvényszéki elsőfokú ügyeket tárgyaló bírónk, a legfiatalabb tanácselnök és jómagam e területen szakirányú képzettséggel rendelkezünk, így kézenfekvő, hogy e tanácsban a három bíró közül kettő részt vesz. Az ügyek jellegére tekintettel azonban a másodfokú ügyintézésből esik ki hosszabb-rövidebb ideig a tanácsban részt vevő bíró.

A Civilisztikai Kollégium gazdasági ügyeket tárgyaló bíráinak fenti ügyekre való beosztása az ügyelosztási rendben meghatározott, de az egyes ügyekre az arányos munkateher figyelembevételével továbbra is a két kollégiumvezető, illetve az adott bíróval való egyeztetés szükséges.

A **másodfokú ügyek** száma tekintetében 2018. év második félévétől – a Be. hatályba lépésével is összefüggően – mutatkozik jelentős csökkenés, ezzel párhuzamosan **egy törvényszéki bíró** kollégánk /tanácselnök/ nyugállományba vonulása történt meg, az **álláshely elvonásra került**. A **törvényszék elnökével és kollégiumvezetőjével együtt 5 törvényszéki büntetőbíró** ítélkezik a jelenleg ez ügyszakra kirendelt **másfél járásbíró**sági bíróval együtt.

2021. évben két tanácselnök kollégánk nyugállományba vonul. A megürült álláshelyek kiírása szükséges /az egyik tanácselnöki hely tekintetében úgy vélem, hogy a jelenleg elsőfokú ügyeket már hosszú évek óta tárgyaló bíró méltó a kinevezésre/.

A másodfokú tanács fennakadás nélküli működése a két megürülő álláshely betöltését teszik szükségessé, akik teljes referációjában előadó bírók kell legyenek álláspontom szerint.

A büntetés-végrehajtási bírói feladatok egy kézben tartását előnyösnek tartom. Lehetőséget látok ezzel a régóta tervbe vett fél /2.Bf./ tanács felállítására, amely a Be. szigorú kizárási szabályaira figyelemmel valamennyi nyomozási bírói határozat ellen benyújtott fellebbezést elbírálná, valamint arányosan részt venne a másodfokú ítélezésben. Tagjai szükség esetén elsőfokú tanácsban, elsőfokú bíróként vagy büntetés-végrehajtási ügyekben járnának el. E tanács tagjainak szánom a törvényszék elnökét, a kollégiumvezetőt és a büntetés-végrehajtási bírót. Természetesen továbbra is meg kell legyen a lehetősége az elsőfokú bírónak másodfokú tanácsba beosztására.

Fentebb írtakra is tekintettel a **törvényszéken** a törvényszék elnöke által is kezdeményezett **7 büntető bírói álláshely rendszeresítését tartom indokoltnak.**

Az ítélezés színvonalának fokmérője az első, vagy másodfokon – akár változtatás mellett – a jogerőre emelkedett ügydöntő határozat. Ez egyben az **időszerűséget** is szolgálja, hiszen a rendes jogorvoslat során való hatályon kívül helyezés, de a megalapozott rendkívüli jogorvoslatok egyben az eljárás elhúzódásához vezetnek.

IV. Az emberi erőforrásokkal való optimális gazdálkodás

Az átlagos ügyérkezés az eljárási szabályok változása mellett lehetővé teszi az időszerű ítélezést, az engedélyezett és jelenleg tényleges **bírói létszám** – a járásbíróságok területén is – ennek feltételeit megteremti. A járásbíróságok közötti munkateher – a szabálysértési ügyek illetékességi terület szerinti megosztására is tekintettel – kiegyenlítődni látszik, ám az ügyteher alakulása folyamatos odafigyelést igényel. Hosszabb távú eltérés esetén a szükséges beavatkozásra javaslatot teszek – e körben már fentebb részletesen szoltam.

Jelenleg ez irányú jelenség nem látható. Ugyanakkor fel kell készülni a **természetes fluktuáció** miatti változásokra, aminek elengedhetetlen feltétele a **titkárok** mind szélesebb körű bevonása az ítélező bírók melletti munkába, ami a titkárok részére a bírói hivatásra való felkészülést az önálló hatáskörben végzett feladatok mellett is segítik. E téren a törvényszék elnökének **team-munka programját** támogatom.

Fogalmazó állományunk minimális, az ő vonatkozásukban a szakvizsgára felkészülés mellett a bírósági szervezetben végzett ítélező tevékenység gyakorlatának átlátása a kívánatos, ugyanakkor a team-munka területén is gyarapíthatják tudásukat. Természetesen a gyakorlati idő beosztása előre meghatározott, de szorgalmazom a büntetőügyszakba beosztásuk terén a fentiek alkalmazását, azaz az ügyszakba beosztás időszakára eső képzést, hiszen optimálisan az adott ügyszakban töltött idő alapozhatja meg az igazán elmélyült gyakorlatorientált tudás megszerzését.

Az emberi erőforrásokkal való optimális gazdálkodás egyik fontos kritériuma, hogy mindenki a tudásának, képzettségének megfelelő munkát végezze, amely a szervezet egész működésének hatékonyságát szolgálja. A bíró adminisztratív munkaterhének csökkentésében rendkívüli szerepe van a jól képzett **ügyintézőknek, jegyzőkönyvvezetőknek**, illetve azon igazságügyi alkalmazottak kiemelésének, akik a félkészültségük és emberi hozzáállásuk okán képesek tudásuk átadására. A törvényszék vezetése a **mentorálás** intézményesítését tervezi e területen, mely tervezésnek aktív részese voltam. A megvalósítás során törvényszéki szinten a tapasztalatok begyűjtésével, az eredményesség folyamatos figyelemmel kísérésével kívánom segíteni a remélhetőleg állandóan változó struktúrát.

Büntető ügyszakban a jegyzőkönyvvezetők képzése a változó joganyag által megkövetelt, melyet a jövőre nézve is megszervezni tervezek a kiemelkedő tudással és elhivatottsággal rendelkező igazságügyi alkalmazottak aktív részvételére számítva. Az értesítők, adatlapok pontossága a végrehajtást segítik, a pontos tudás itt is elengedhetetlen, melyet a tájékoztatók rendszeres továbbítása segít.

Másodfokon az ítélkező tanács munkájának szervezése a tanácselnök feladata. A hatékonyság érdekében azonban szorgalmazom az ügy kitűzésekor az előadó bíró személyének kijelölését, illetve az előadó személyének tárgyalási napok szerinti meghatározását /melyre az állandó tanács lehetőséget teremt/. Mindezt a tervezhetőség érdekében is fontos tényezőnek tartom.

A bírói hivatást gyakorló kollégáim körében is fontosnak tartom a plusz **képzettségek és képességek hasznosítását**. Törvényszéki szinten a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények körében – kizárás esetét kivéve – ezt maximálisan tudom érvényesíteni. Az oktatásra késztetéssel bíró kollégák bevonását továbbra is tervezem a kollégiumi oktatáson, a fogalmazói képzésben vagy instruktori tevékenységben.

Járásbíróági szinten a gazdálkodással összefüggő és a közlekedési bűncselekmények miatti eljárások terén szerzett jártasság a Zalaegerszegi és Nagykanizsai Járásbírószágon kapott szerepet az ügyelosztási rendszerben.

Valamennyi bírónk a fiatalkorúak elleni eljárásokra kijelölt, bár ezirányú képzettséggel senki nem rendelkezik, de az elhivatottság és az e tárgyú képzéseken való aktivitás a Gyermekjogi Kabinet ajánlásában foglaltak szerinti.

V. Tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való optimális gazdálkodás

A **zalai bíróságok épületei**, konkrétan a tárgyalók és a dolgozószobák mind **berendezésükben**, mind informatikai ellátottságuk terén **optimálisnak** mondhatók. A büntető és szabálysértési ügyek tárgyalására használt tárgyalótermek hangrögzítővel ellátottak. A Zalaegerszegi Törvényszék és Járásbíróság épületegyüttesében két tárgyaló, míg a többi járásbíróságon 1-1 tárgyaló távmeghallgatásra alkalmas. E tárgyalótermek kihasználtsága a Covid-járvány miatt előre nem tervezhető felfutást mutatott, aminek eredményeként az Országos Bírósági Hivatal további tárgyalótermek felszerelését, illetve mobil, **távmeghallgatás** lebonyolítására alkalmas berendezés beszerzését támogatja. Javasolom polgári ügyekre alkalmas tárgyaló bevonását a programba, hiszen civilisztikai ügyszakban is egyre gyakoribb az így lefolytatott eljárási cselekmény, de elkülönített helyszínként elégségesnek tartom informatikai eszközökkel kisebb mértékben felszerelt tárgyaló bevonását is /a jegyzőkönyvvezető büntetőeljárásokban kötelező jelenléte nem minden tárgyalóteremben teszi lehetővé a személyes jelenlétet igénylő tárgyalás lebonyolítását/.

Minden kollégánk **otthoni munkavégzésre** is alkalmas informatikai eszközzel ellátott. A távmunka szélesebb körű igénybevétele úgy tűnik hosszabb távon várható. Az elektronikus ügyintézés adta lehetőségek kihasználása, az iratmozgás nélküli aktabetekintési, felkészülési lehetőségek, az amúgy is gyakran részleteiben változó joganyag gyors kereshetősége mindenki aktív, biztonságos jelenlétét kívánja, amire a felkészülés lehetősége adott, ezt szorgalmazom.

A pergazdaságosságot a büntetőeljárási törvény „intézményesítette”, az ezzel kapcsolatos szabályozás változásaira való figyelemfelhívást és felkészítést fontosnak tartom.

A szakmai tárgyú megbeszélések **skype**-on való lebonyolítását a jövőre nézve szélesebb körben tervezem.

A Zalaegerszegi Törvényszék Degré Alajos **könyvtára** lehetőséget ad a jogtudomány területén mélyebb elméleti tudás megszerzésére, ügyszakomat érintő kiadványok beszerzésére rendszeresen javaslatot teszek.

VI. Bírósági integritás

A bírák ítélkező tevékenységükben nem utasíthatók. Ez alkotmányos követelmény, az eljárási határidők és ügyviteli szabályok figyelemmel kísérésének szakmai vezető általi kötelezettségét nem érinti, mint ahogy igény esetén a szakmai támogatás – függetlenséget nem érintő - megadását sem.

A kollégiumvezetői feladatok azonban csak az objektív megállapításokat és annak tárgyyszerű ismertetését teszik lehetővé, valamint egyes igazgatási kérdéskörbe tartozó döntés, vagy erre irányuló javaslattétel **átláthatóságát**. A szükséges igazgatási ellenőrzések körében ez az elv vezérel.

Az átláthatóság biztosítéka a kollégiumi jegyzőkönyvek, kollégiumi határozatok **belső honlapon való megjelentetése** a lehető legközelebbi időpontban, ami továbbra is követelmény.

Minden tárgyaló bíró és az ügyfelekkel kapcsolatba kerülő igazságügyi alkalmazott magát a bíróságot testesíti meg az ügyfelek szemében, ezért az időszerű, színvonalas döntéshozatal mellett a **hivatás etikai normái** is jelentőséggel bírnak. Szükség esetén figyelemfelhívással élek.

Kollégiumvezetőként az ügyszak szerinti **panasz ügyek** intézése vagy előkészítése követelmény, azok gyors, objektív, az idevonatkozó szabályok szerinti intézése elvárt a beadványozó korrekt tájékoztatása mellett.

Az **integritás** körében kiemelt jelentőséggel bír az ügyelosztási rend. A változások ügyelosztási rendbe való felvitele sokszor azonnali intézkedést vagy észrevételezést igényel a kollégiumvezető által. Az aktuális ügyelosztási rend kell, hogy megjelenjen a külső honlapon, így a véleményezés esetenként soron kívüli.

A **nyilvánosság korrekt tájékoztatása** is nélkülözhetetlen a büntetőeljárások terén, mely a törvényszéki sajtócsoporthal való együttműködés továbbvitelét követeli meg.

VII. A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése

Tapasztalható, hogy a büntetőeljárások egyes résztvevői /pl. sértettek, tanúk/ az idézésben, értesítésben közölt pontos tájékoztatások ellenére megerősítést kérnek, vagy további információt.

A büntető ügyszakban dolgozó és **tanúgondozói feladatokat** is ellátó igazságügyi alkalmazottak pontos, az eljárást magát is segítő tájékoztatása kiemelt jelentőséggel bír, akár az időszerű eljárás követelménye körében is. Éppen ezért szükséges az e feladatot ellátók folyamatos tájékoztatása, képzése, az önképzés támogatása, amit a jövőre nézve is tervezek, különösen az eljárási szabályok változásához kapcsolódóan.

A törvényszék elnöke által a zalaegerszegi ügyfélszolgálati iroda **ügyfélközponttá** alakításának és a Nagykanizsai Járásbíróság ügyfélközpontjának létesítése tervével egyetértek, azt támogatom. A tájékoztatás, az iratbetekintés, szükség szerint másolatok készítése, kiadása a lajstromirodák megnövekedett terheit ellensúlyozzák, de alkalmasak arra is, hogy az iratokba való betekintést elektronikus módon biztosítsák.

A Zalaegerszegi Törvényszék **külső honlapja** az állampolgároknak szóló legfontosabb tájékoztatásokat megadja, terveim közt szerepel rövid ismertető közlése a leggyakrabban előforduló tárgykörökben /pl. magánvádas ügyek illetékvonzata/.

A **bírósághoz való hozzáférést** jelentősen egyszerűsíti az ügyiratokba való elektronikus betekintés lehetősége. A kapcsolódó fejlesztésekről való folyamatos tájékoztatás, az engedélyezés szabályaira való figyelemfelhívás adatvédelmi szempontból is jelentőséggel bír.

VIII. Képzés

A magas színvonalú ítélkezés alapkövetelménye a **képzés**. A meglevő tudás elmélyítése mellett az anyagi jogi és eljárási szabályok változása, a digitális fejlődés hozta fejlesztések az állandó tanulás igényét támasztják.

A szervezett képzési formák mellett támogatom az **önképzést**, aminek részben egyik alapfeltétele a változó joganyagra, a jogegységesítést szolgáló határozatokra való figyelemfelhívás.

Ahogy már említettem, a **központi** képzések felé való hangsúlyeltolódásnak kiemelt jelentőséget tulajdonítok, a képzések témája körében kollégáim javaslatainak figyelembevételével, de az általam – elsősorban a másodfokú eljárásban tapasztaltak alapján – szükségesnek ítélt témakörök felvetésével ajánlok oktatást. Ugyanígy kívánok eljárni továbbra is a **regionális** képzések tekintetében is.

A kollégium éves munkatervének meghatározásakor szükséges a következő évre a helyi képzésre igényt tartó témák felvétele, melyek mindenkor kiegészülnek az aktuális szakmai, esetleg igazgatási témával. A titkárok és fogalmazók bevonása sem maradhat el.

Elengedhetetlennek tartom a jövőre nézve is európai jogi szaktanácsadónk tudásának kihasználását, aki a külföldi elemmel bíró ügyekben való eljárásokat segíti tudásával, illetve szaktanácsadói állásfoglalások közvetítésével.

A képzések terén a Pécsi Ítéltábla és az illetékességi területén működő törvényszékek **együttműködését** továbbra is folytatni szeretném. Ennek egyik terepe a regionális kollégiumi ülés a Kaposvári Törvényszék szervezésében, de a Pécsi Ítéltábla és az illetékessége alá tartozó törvényszékek közti együttműködés további folytatásával a jogértelmezési kérdésekben való azonnali, szélesebb körű eszmecserét kívánom elősegíteni a felvetések összegyűjtésével, és továbbításával.

A jelenlegi járványügyi helyzet, az általa előtérbe került bíróságon belüli elektronikus kapcsolattartás, ha nem is képzés formájában, de szakmai tanácskozásként a jövőre nézve is megteremtette annak a lehetőségét /alapvetően a kollégák pozitív hozzáállása miatt/, hogy akár a belső rendszeren belüli levelezés, vagy skype-on való szükség szerinti eszmecsere megvalósulhasson amellet, hogy a kollégiumvezető e tárgykörben is mindig nyitott kell legyen.

A képzés témaköréhez szorosan kapcsolódik az **igazságszolgáltatás további hivatásrendjeivel való együttműködés**, mely elsősorban az adott téma függvényében ad lehetőséget a hivatás további szereplőivel való eszmecserére. Ezt a jó és hasznos gyakorlatot továbbra is folytatni kívánom, így a Zala Megyei Főügyészség, illetve a Zala Megyei Ügyvédi Kamara, vagy a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság képviselői meghívására sor fog kerülni, ha hivatásukhoz kötődő tárgykörben a közös gondolkodás hasznos lehet.

A Zala Megyei Büntetés-végrehajtási Intézettel és az EMMI Debreceni Javítóintézetének Nagykanizsai Telephelyével is az aktuálisan szükséges tárgykörökben a büntető-végrehajtási bíró szakmai egyeztetéseit támogatom.

A digitalizáció egyre szélesebb körben való elterjedése a büntetőeljárások terén is rendkívüli változásokat eredményezett. Az **Ítélezést Támogató Rendszer** előnyeinek teljes körű kiaknázása a közeljövő képzési, önképzési tervei meghatározásánál kiemelkedő jelentőséggel bír. A már megszerzett tudás felfrissítése, gyarapítása, elmélyítése nélkülözhetetlen – mind a bírók, mind az igazságügyi alkalmazottak körében. Itt számítok az Elektronikus Iratkezelési Munkacsoport és az Informatikai Osztály aktív közreműködésére – elsősorban a felmerült problémák azonnali megoldásában.

Az ítékezés hatékonyságának biztosítása a kollégiumon, de az ügyszakon belül is többes részvételt kíván. A tanácselnökök jogegységesítő szerepükkel, a képzések témáinak ajánlásával, a bírák problémafelvetéseik közlésével a képzések alakításában közreműködők. Az ezirányú aktivitást szorgalmazom, a közös cél érdekében az igazságügyi alkalmazottak körében is.

Bár nem szorosan a képzéshez tartozó, de szükségesnek tartom kiemelni a **jogszabályok tervezete véleményezésében való részvételt**, mellyel a jogalkalmazó gyakorlati tapasztalataival lehetőséget kap az álláspontja kifejtésére. A jövőre nézve is – amennyiben kellő idő áll rendelkezésre, – kollégiumi egyeztetett vélemény kívánok közvetíteni.

IX. Összegzés

Fentebb bemutatam a Zalaegerszegi Törvényszék Büntető Kollégiuma és a büntető ügyszakának jellemzőit. Erre alapítottnan fejtettem ki a kollégiumvezetői tevékenységre vonatkozó terveimet, céljaimat.

Terveimet és azok ütemezését az alábbiak szerint foglalom össze:

Rövid távon megvalósítást igénylő tervek:

- a Be. 2021. január 1-től hatályos módosítása kapcsán oktatások, konzultációk szervezése a jogértelmezés és alkalmazás segítésére;
- sajnálatos módon a Covid- járvány feltételezhetően a következő évre is ad feladatot, így a járványhelyzettel kapcsolatos szabályozás folyamatos figyelemmel kísérése, annak közvetítése, a gyakorlattal kapcsolatos konzultációk biztosítása elengedhetetlen a büntető ítélkezés eddigi eredményének biztosítása végett;
- a távmeghallgatásra alkalmas tárgyalótermek kiválasztásában való közreműködés.

Hosszú távú tervek:

- időszerű és magas színvonalú ítélkezés biztosítása, ezen belül a két éven túli ügyek számának és arányának csökkentése;
- a képzési rendszer fejlesztése, a digitális képzési formák kiterjesztése;
- felkészülés az ITR teljes körű használatára, annak magas szinten való biztosítása;
- a munkateher alakulásának folyamatos figyelemmel kísérése, a szükséges beavatkozások kezdeményezése, vagy saját hatáskörben való intézkedés;
- igazságügyi alkalmazottak szakmai képzésének szervezése;
- rendszeres részvétel az ítélkezésben;
- jogszabályok tervezeteinek véleményezésében aktív részvétel;
- a kollégiumvezető jogi normákban és belső szabályozókban meghatározott igazgatási és szakmai feladatainak időszerű, magas színvonalú teljesítése.

A kollégiumvezető a kollégium működésével, és a törvényszék területén az ítélkező tevékenységgel kapcsolatos tervei megvalósítását a kollégái aktív közreműködésével érheti csak el.

Kollégiumvezetői tevékenységem ideje alatt tevékenységemről, egyben a Zalaegerszegi Törvényszék büntető ügyszaka ítélkezésének színvonaláról és időszerűségéről éves beszámolóimban számot adtam. Az ott leírt és a pályaművem elején is taglalt eredmények a közös munkának köszönhetők, így ezúton köszönöm valamennyi bíró és titkár kollégám együttműködését, az igazságügyi alkalmazottak segítő szerepét, vezetőtársaim támogatását.

Meggyőződésem, hogy eredményeket az építő kritikát sem nélkülöző együttműködéssel, nyugodt munkahelyi légkörben lehet elérni. Úgy vélem eddigi vezetői tevékenységemet is ezen elvek mentén végeztem.

Pályaművemet megismerve – amennyiben elképzeléseimmel egyetértenek, – kérem a kollégium tagjait és bíró kollégáimat, hogy támogassanak, egyben bízom abban, hogy az Országos Bírószági Hivatal Elnöke e megtisztelő feladat folytatására méltónak talál.

Zalaegerszeg, 2020. november 3.

Dr. Németh Mária